

לכבוד

שר החינוך והתרבות,

י ר ו ח ל י ס,

שלום רב,

לפני כעשרה ימים הגיש מר יגאל לביב מיספר תלונות לסנהל אגף העתיקות, מר אבי איתן, בקשר לעסקי ארכיאולוגיה של הפרופסור יגאל ירון ומר אברהם לוי. לפני שבוע הגיש לביב כשה סאלדת לדובר סגור החינוך והתרבות, בקשר לפעילותו של יגאל ירון בסחר עתיקות.

על תלונות וסאלדת אלה סרם הגיפה חסובה, למרות פניות רבות לדובר הסגור, מר ישראל כהן.

אני רואה בחומרה רבה את אי-מתן החסובה על התלונות והסאלדת. הדבר חסור שבעתיים לאור העובדה שכל התלונה הראשונה של מר לביב - על עיסקת יצוא עתיקות של הפרופסור ירון בסחר חוץ כשה שעות חסובה לייגאל ירון ולכל העתונות - וזאת לפני שנסמרה לליביב. החסובה חיתה לטובתו של ירון, עד שבבדקה על-ידי לביב והתברר כי היא מסתמכת על הצהרה כוזבת של סורי יצוא העתיקות. התלונה שהוגסה על-ידי מר לביב בו בסקום, על הצהרה כוזבת זו, לא נענתה עד היום, הוא הדין לגבי תלונות אחרות על הפרת חוק העתיקות על-ידי הפרופסור יגאל ירון ומר אברהם לוי.

עלי לחביא לחסומה לכך כי בסגר לי סנהל אגף העתיקות, מר אבי איתן, וכן האוצר הראשי של האגף, מר לוי יצחק רחבי, עושים את עבודת הדוקטוראט שלהם אצל יגאל ירון. אם כי אין לי ספק שסיפול האגף בנוסא ירון אינו מושפע מעבודה זו, יש סנס לפנס בדבר. סבורני כי רצוי לוועביר את הסיפול בפרשת ירון בענייני עתיקות סאגף העתיקות לגוף אחר, סאינו תלוי בפרופסור יגאל ירון בתחומים אחרים.

לכבוד רב,

אורי אבנרי
עורך ראשי.

מיכתבו של אבנרי לשר החינוך והתרבות על מהלך החקירה

סיכוי. סיכוב גוסף נגרם כיוון שהמפקה נעמי קפלנסקי, השתמשה לצורך הסרט בעשר דקות לערך של צילומים אותנטיים, שצולמו בשעת החיפושים, ושהם ברשות שירות הסרטים הממשלתי והצלם אדי הירשביין. גם הירשביין וגם מנהל שירות הסרטים, יגאל אפרתי, טוענים כי נתנו את הצילומים, כי נאמר להם שישתמשו רק בתמונות בודדות, וכי למעשה נלקחו יותר מעשר דקות של סרט. הם תובעים, מזה זמן רב, תשלום מלא ונאות, וטרם זכו לקבלו. נראה כי היחיד שנהנה, כספית, מפרשת הסרט, הוא יגאל ירון. החברה לחקירת ארץ ישראל תקבל כסף בבוא המשיה. אפרתי והירשביין עדיין מתדיינים.

ידין קיבל את שדו מייד, כמו כי שאר הסרטים.

דוגמות

מאפיינות

דוגמות אלה של הרווחים שגורף ירון מעסקי הסרטים, מאפיינות את פעילותו הארכיאולוגית.

למרות חוקי העתיקות, ירון סרם פירסם "פירסום מדעי ראוי" על מצדה, אך פירסם בשפות רבות ספר פופולרי על מצדה. ור הפך את עצמו למקור היחיד לנושא מבוקש זה.

ידין מרוויח כארבע מאות אלה לירות לשנה מתשלומים על פירי סומיו הפופולריים על חפירות שי-מומנו בכספי הציבור. הארכיאולוגי גיה הוא עמור עסק מכנים, לא רק שזיחות. כשם שלא היסם לעי כור על החוק בפרשת מכירת הי עתיקות לבח האמריקאי, והסבת ההמחאה במטבעיזר שקיבה, כך אינו מהסס לגרף לעצמו הכנסות מפעילות שמומנו בכספי הציבור.

אין זו עבירה על החוק. אולם לי גבי מי שמתיימר לחיות מנהיג הי משמש דוגמה, זהו מעשה חמור לא פחות.

יגאל לביב

(המשך הסידרה בשבוע הבא)

מס במקור מן התשלום המיועד של 3000 לירות אנגליות. ירון ויתר על כל זכור יותיו, ולא קיבל מן הטלוויזיה כל סכום. מסרתי לדובר כי כדאי שיבדוק את סעיפי ההוצאות של 175 אלף לירות, וכי שם ימצא את התשלומים לידיו. הדובר הבטיח לעשות זאת, וי אחריכך מסר כי אכן מצא שם שני תשלומים: פעם אחת תשלום של 1500 לירות, על ייעוץ והפקה, וי פעם שנייה תשלום של 2500 לירות, על שני ימייצורים של הגירסה האנגלית באנגליה. סכום זה הומי דין עדידי נעמי קפלנסקי וחגי פיני סקר, שהיה אז נציג רשות השידור באנגליה.

בשלב זה החלטתי כי מוטב לבדוק בעצמי את הגיירות, ובפגישה עם מנהל המחלקה הכלכלית של הטלוויזיה, ישראל דורי, התברר כי מן הבייביסי נתקבלו 3000 לירות אנגליות, ולא 2200. עוד הת ברר, כי לצורך הפקת הגירסה האנגלית (שלושה ימייצורים בלונדון) קיבל חגי פינסקר 4200 לירות אנגליות, שאותן הוציא לצורכי ההפקה. הבמאית של הסרט בגירסה העברית והגירסה האנגלית, איירן שצירי פאק, טוענת כי אף היא שילמה כספים למשתתפים, וכי מסרה את כל הקבלות לחגי פינסקר. ישראל דורי אמר כי עד היום, למרות כל הפניות, לא ראה את הקבלות של הכספים שהוציאו פינסקר ושצירי פאק.

חגי פינסקר עצמו טען כי כל הקבלות בידי, וכי סרם מסרן להנהלת החשבונות (עברו מאז כבר כמה שנים טובות!). הוא ידע לספר כי אחרי הצילומים באנגליה דרש ירון כמה עשרות לירות אנגליות תמורת ההוצאות שהיו לו. בידי פינסקר לא היו מומנים ומא, בכל עת שידיו רואה אותו, הוא תובע ממנו את הכסף בחוקף.

הפרשה הסתבכה כאשר עיינתי בהסכם של הטלוויזיה עם החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה. ההסכם אמר כי יגאל ירון מחזיק בזכויות לספר בריכוכבא, כי החברה לחקירת ארץ ישראל קונה ממנו את הזכויות לסרט, והיא מוכרת אותן לי טלוויזיה תמורת הרווחים שיהיו אחרי חזור ההוצאות של 175 אלף לירות (אין

עברית), וכמו תוכניות אחרות בטלוויזיה, שבהן כיכב יגאל ירון (צפנת פענח), הופק גם סרט זה על-ידי נעמי קפלנסקי, קרובת מישפחה של ירון.

הטלוויזיה הישראלית הוציאה על הסרט כ-175 אלף לירות, כולל הוצאות באולפני הבייביסי בלונדון. לאחר-מכן נמכר הסרט בגירסה אנגלית לבייביסי, ששילם 3000 לירות אנגליות (כ-60 אלף ל"י) תמורת רכישתו.

מגילות בריכוכבא הן רכוש מוזיאון יש"ר, והן שוכנות כבוד בין כתליו. חיפושי המגילות נעשו על-ידי מישלחות שבהן השתתפו גדולי הארכיאולוגים. בהם יוחנן אהרונז'ל. החיפושים מומנו בכספי הי ציבור. על המגילות נכתב ספר פופולרי על-ידי יגאל ירון, כפי שכתב ספרים מכניסי-כסף כאלה על חפירות מצדה ור חצור.

כאשר ניסיתי לברר כיצד הופק הסרט, וכמה קיבל יגאל ירון מן הטלוויזיה הישראלית, דמה הדבר לחפירה ארכיאולוגית. בתשובה לי שאותו מסר דובר רשות השידור, משה עמירם, שדוש גירסות.

הראשונה טענה כי הטלוויזיה חתמה חוזה עם המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית, שלפיו קיבל המכון את כל ההכנסות מעל להוצאות ההפקה. שי הסתכמו ב-3000 דולר. כיוון שההכנסות ממכירת הסרט לבייביסי היו רק 800 דולר, לא קיבל המכון דבר. יגאל ירון עצמו לא קיבל פרוטה.

הודעתי לדובר כי דבריו אינם אמת. ידוע לי, מפי אנשי הבייביסי בלונדון, שהבריטים שילמו 3000 לירות אנגליות, ששהן לפחות 6000 דולר, וכן ידוע לי כי ירון קיבל מן הטלוויזיה לפחות תשלום אחד, של 1500 לירות. הדובר הבטיח שי יבדוק שנית.

לאחר בדיקה מסר הדובר גירסה שנית. הפעם אמר כי נחתם חוזה עם החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה להפקת הסרט, שיתבסס על הספר בריכוכבא של יגאל ירון. החברה תקבל עותק של הסרט, וכל רווח שיהיה אחרי כיסוי הוצאות ההפקה של 175 אלף לירות. הבייביסי שילם רק 2200 לירות אנגליות, כי ניכה

ידין עם וילי בראנד במרומי המצדה